

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Cucerire.

Scriitorul maghiar *Beksics*, vestit pentru planurile sale fantastice, ce le face întru răspândirea și întărirea maghiarismului, a scris acum de curând niște articoli în foaia *Nemzet*, în cari earăși își desvélue planurile sale de felul acesta, cari seamănă a aiurări.

De astă-dată *Beksics* »surprinde« lumea cu un lucru ce lui 'i-se pare nou și totodată grozav. A aflat adecă, că maghiarismul e amenințat cu deosebire în părțile dela *Tisa și Murăș până în Carpați*, adecă în părțile locuite de Români și îndeosebi în *Ardeal*. »De aceea — zice el — trebuie să întărim poziția în părțile acestea ale țerei, ca să putem rezista și în vreme de primejdie«.

Foarte bine! Dar' cum și prin ce să se întărească? *Beksics* ne spune că prin cucerire culturală, se înțelege prin cultura maghiară. Planul acesta e vechiu. De mult s'a zis și se zice și azi, că Români trebuie câștigați, trebuie cucerți prin cultura maghiară, cu alte cuvinte maghiarisați. Astfel cred șoviniștii, că se va întări maghiarismul prin părțile locuite de Români.

Planul nu e rău, nu-'i vorbă, numai are o singură greșeală, că adecă »se face socoteala fără birtaş«, cum zice Românul.

Spre ajungerea scopului, pentru care scrie și agită *Beksics*, se lucră de mult. Pentru ajungerea lui s'au înființat așa numitele »kulturregyleturi«, cari sub masca culturei răspândesc sau ar voi să răspândească maghiarisarea.

Tot pentru acest scop se fac școale de stat prin satele românești, având nădejde stăpânirea, că azi-mâne băieții români vor lăpăda opincile și vor lua cisme cocișești cu pinteni și că în loc de frumoasa »Ardeleana« și »Călușorul« Români vor juca batjocura de »esárdás«.

Cu toate acestea »vestita« cultură maghiară nu vrea să prindă rădăcini. Văzând aceasta oamenii de felul lui *Beksics* au venit la alt gând, anume, că statul să facă *colonii* de Unguri printre Români și acești venetici apoi să atragă pe țeranii români spre »dulcea« limbă maghiară și astfel să 'i maghiariseze. Spre acest scop statul a cumpărat prin unele sate moșii și a așezat pe ele coloniști unguri, atât în *Ardeal*, cât și prin *Bănat*. Se înțelege, că s'au aflat mulți flămânzi, cari s'au așezat pe astfel de moșii, dar' ce s'a întâmplat cu ei? O parte au luat lumea în cap, ducându-se de unde au venit, căci nu le venia la socoteală munca grea de câmp, ear' puținii ce au rămas, încunjurați de mulțimea Românilor, au trebuit să învețe românește. Adecă se întâmplă tocmai dimpotrivă, decât ceea-ce voesc matorii maghiarisării.

Eată așa stăm cu cucerirea culturei maghiare! Pentru aceasta »a trecut baba cu colacii«, cum zice vorba românească. Di *Beksics* și soții sei ar trebui să 'și bage odată în cap gândul, că atât țeranul, cât și inteligentul român nu se lăpădă de limba sa strămoșească în vecii vecilor. Astfel ar trebui să părăsească odată pentru totdeauna planurile de »cucerire« și atunci pace ar fi.

Ear' dacă voesc întărire pentru vreme de primejdie — cum zice *Beksics* —

aceasta să o caute pe altă cale. Întărirea nu se face de loc prin atacuri neîntrerupte la limba și naționalitatea popoarelor nemaghire. Întărirea statului se face prin încredere și iubire împrumutată, ear' acosto se câștigă dând drepturi tuturor popoarelor și asigurându-le libera lor dezvoltare după firea și înclinațiunile lor, ear' nu făcând mereu planuri să fie despoiate de ce au ele mai scump.

Astfel lucră stăpânitorii cumiști, ear' nu făcând planuri de »cuceriri« zădarnice — cum face *Beksics* și soții sei, fie la cârma țerei, fie în viața privată.

Ziua încoronării. În 8 Iunie s'au împlinit treizeci-și-doi de ani dela încoronarea Împăratului nostru și de Rege al Ungariei. Aniversarea acestei zile a fost sârbată pretutindenea în țeară. S'au ținut servicii d-zeești în biserică, în școale nu s'au ținut prelegeri, ear' casele prin orașe au fost împodobite cu steaguri.

Eliberat din Seghedin! *Părintele Ioan Jurca, preot în Dragomirești, împlinindu-și osânda de o lună, la care a fost condamnat pentru pretinsă agitație, a fost eliberat în 10 Iunie n. din temnițele Seghedinului. Bravul preot — cum ne scrie — se reîntoarce cu fruntea ridicată în mijlocul turmei sale credincioase.*

Maghiarismul silit. »Un patriot« năcăjit din Brașov se plânge în

FOIȚA.

Jurământul Iancului.

Baladă de *Teodor A. Bogdan*, învățător gr.-cat. în Bistrița.

Frunză verde de podbeal
Vine *Iancu* din *Ardeal*,
Frunză verde frunzuliță
Ca să-și vadă-a lui drăguță,
Cu ochii negri ca mura
Obrajii roșii ca ruja,
Buze ca trandafirii
Dinți ca mărgăritarii.
Frunză de pe lemn de brad
Da zo el cum o plecat
De oastea și o lăsat?
Cum în gând lui 'i-o venit
Ca să meargă la iubit
De nu la comandalit
Și de nu la vitejit;
Ori doară a fost vrăjit

Ori doară-'i înceluit?
Frunză verde de pe baltă
Nu-'i nici una, nice altă
Fără asta este dreaptă:
Că zo lui dor 'i-o venit
Ca să meargă la peșit,
Că pe el dor 'l-o aflat
Ca să meargă la 'nsurat,
Că destul s'o și luptat.
Că destul o și umblat
Noaptea prin codri cu brad,
Ziua prin aerul cald,
Că destul o și sărit
Noaptea prin frigul cumplit,
Ziua prin aer răcit
Până când o isbutit
Pe dușmani de-o miruit.
Noaptea o stat și-o veghiat
Numa 'n pușcă răzimat,
Și ziua s'o odihnit
Pe dușmani la ochi luând.
Frunză verde schinteuță
Da cine-'i a lui drăguță?
Da-'i fata lui Moldovan

Cu cari s'o iubit de-un an.
Trandafir de pe năframă,
Da de chemat cum o cheamă?
Frunză verde grâu în spică
Da o cheamă *Lodovică*
Lodovică »gură mică«
Cum îi ști dînsul să-'i zică.
Iancu cum la ea-o sosit
Ea din graiu așa-o grăit:
— »Mergi, *Iancule*, dragule,
Tu mărgăritarule,
Te-apucă de vitejit,
Te-apucă de biruit
Și te lasă de iubit,
Că iubitul pentru tin'
Nu-'i zăhar, făr' e venin,
Că iubitul la voinici
E ca ața din opinci,
Când se udă putrezește
Și alta le trebuiește«.
Ear' *Iancu* din graiu grăia:
»*Lodovică*, draga mea,
Multe fete-am întâlnit
Dar' nici una n'am iubit,

foaia »Magyarország« împotriva Sașilor, pentru-că acestia nu lasă de limbă protocolară și limba maghiară în Brașov, și face propunere guvernului și dietei maghiare, să le zdrobească puterea în modul următor:

1. Comitatul Brașovului să fie unit cu comitatul din Săcuime, Trei-Scaune. În acest cas numărul populației din comitat ar fi următorul: 136 mii de Unguri, 48 mii de Români și 28 mii de Sași. Va să zică în adunările comitatense, Maghiarii ar avea majoritatea zdrobitoare, ear' Sașii ar dispărea cu desăvârșire.

2. Să se dea Brașovului tablă regească, pentru cele cinci comitate din apropiere.

3. Să se clădească în Brașov un spital mare de stat, cu doctori maghiari.

4. Să se înființeze în Brașov o academie veterinară.

Pe calea aceasta s'ar înmulți inteligența maghiară în Brașov și cultura maghiară ar cuceri terenul.

Mai știi de nu se va împlini dorința patriotului din Brașov? Așa s'a făcut și cu comitatele curat românești Zarand și Severin; și în Ungaria toate se pot întâmpla, dacă e vorba de înaintarea maghiarisărei.

Dreptul de alegere. Articoliile despre însemnătatea dreptului de alegere și despre reclamații, publicați în foaia noastră și în »Tribuna«, 'i-am scos în o mică broșură și 'i-am trimis în mai multe exemplare la fruntașii a căror adrese ne-au fost cunoscute. Cei-ce din greșeală nu vor fi primit broșura și doresc să o aibă, sânt rugați a ne înștiința, ca să li-o trimitem.

Rugăm pe toți fruntașii români să întrevină întru validitatea drepturilor alegătorilor români și să ne raporteze despre toate abuzurile ce deregătorile ar face în jurul acestui drept. Cei-ce au primit mai multe exemplare din broșură sânt rugați a o împărți bărbatilor harnici din cercul lor și a le recomanda cauza, pentru care a fost scrisă.

În legătură cu aceasta amintim, că după rapoartele ce le primesc ziarele din capitală, de prin toate unghiurile țerei, numărul alegătorilor dietali s'a înmulțit în anul acesta în mod însemnat. Sânt

cercuri electorale, în cari alegătorii s'au sporit cu câte o mie. Ear' în Budapesta un singur cerc de alegere, are cu patru mii mai mulți alegători ca în trecut. Înmulțirea alegătorilor a provocat-o anularea dispoziției, ca restanța de dare să fie motiv pentru ștergere din listele electorale.

Alegerile în România. Zilele aceste s'au făcut alegerile de deputați în România pentru cameră și senat. Alegerile au decurs în bună rânduială; numai ici-colea s'au întâmplat mici ciocniri. Au fost aleși în mare majoritate deputați de partea guvernului, adică conservatori. Liberalii au învins în puține locuri.

Pacea popoarelor. Din Viena 'i-se scriu »Tribunei« următoarele:

»Starea nemulțumitoare a afacerii naționalităților în Austro-Ungaria, a făcut ca o grupă de politicieni cu vază să se ocupe cu afacerea, cum s'ar pute restabili pacea națională între popoarele din împărăția noastră? Auzim, că se plănuiește formarea unui partid puternic mijlocu, cu menirea de a face împăcarea naționalităților pe baza egalei îndreptățiri. În scopul acesta se va scoate și o foaie săptămânală, sub titlul »Pacea popoarelor«, organ pentru înțelegerea și egala îndreptățire națională.

Cum se vede, e vorba de o nouă grupare politică în Austria pe base naționale.

Noua foaie »Pacea popoarelor«, organ pentru înțelegerea și egala îndreptățire națională a popoarelor din Austro-Ungaria, va apărea în curând la Viena. Redacțiunea și administrațiunea se află în Viena 14, Johngasse 30, ear' prețul abonamentului face la an 8 fl., jumătate de an 4 fl., trei luni 2 fl.

O volnicie.

Din Poiana (comit. Sibiiului) ni-se scrie următorul cas de volnicie gendarmerească:

Aflându-mă în ziua de »Înălțarea Domnului« în Poiana-Sibiiului, am fost și eu la serviciul divin. După terminarea serviciului, conform obiceiului

Nici una n'am îndrăgit
Nice n'am îndrăgostit,
Pân' pe tine-acum un an
Când am fost la Moldovan,
Când am fost pe la »tribuni«
La oamenii mei cei buni,
Cari de multe m'au scutit
Și de multe m'au ferit,
Cari de rău m'au apărât,
De primejdii m'au scăpat
La 'nvingeri 'mi-o ajutat,
De poporul ne-am scăpat
De robia păgânească,
De mâna necreștinească.
— »Iancule, viteazule,
Tu nu ești de înșurat
Fără lupte de purtat,
Și tu nu ești de iubit
Fără lupte de pornit
Pe păgâni de biruit,
Că mult ne-o mai chinuit
Și mult ne-o batjocorit,
Pe poporul cel creștin,
Pe bietul popor român.

Mergi, Iancule, mergi cu bine
Făr' a te gândi la mine,
Că tu nu ești de iubit
Că tu ești de vitejit,
Fii, Iancule, cu noroc
Făr' a te gândi de loc
La iubit ori la 'nsurat,
Ori la fetițe din sat.
Iancu-atunci sus s'o sculat
Și așa 'i-s'o jurat:
— »Mândro-'ți jur pe ce-am mai

[sfânt

Că n'oi iubi pe pământ,
Decât pușca cu oțele
Care ustură la piele,
Decât gloanțele din sîn
Și pe poporul român.
Dacă nu 'mi-s'o sfetit
Ca să pot trăi 'n iubit,
Și nu 'mi-s'o arătat
Ca să trăiesc ca bărbat.
Și cum estea-o cuvântat
Rămas bun el 'și-o luat
Dela gândul de 'nsurat.]

vechii es preoții cu »Litia« pe livada numită »Delnița«, unde se află o cruce, și acolo se face sfințirea apei. În biserică din comună avem un prapor național, cu cruce și cu icoana »Sfintei Treimi«.

Gendarmeria din comună nu a zis nimic nici-odată contra acestui prapor.

Eșind însă acum preoții cu »Litia«, au luat și acest prapor național. Fiind în comună sergentul gendarmeriei din Seliște și văzând praporul a venit îndată la locul unde se făcea »Litia« și a luat praporul conturbând serviciul divin, sub cuvânt că sânt colori străine.

'L-au dus la cancelaria comunală, dar' în sfârșit 'l-au dat să-'l ducă eară în biserică, legat la olaltă.

Eată că gendarmeria a ajuns până la atâta cutezanță ca să conturbe și sfintele noastre slujbe.

Ceea-ce a făcut sub un pretext mincinos, e vedită încălcarea de lege.

Cerem guvernului care zice că se conduce de »lege, drept și dreptate« ca să pedepsească pe gendarmii, cari în loc să păzească binnrânduială o conturbă încălcând legea!

DIN LUME.

Din Franca.

Din Franca a venit săptămâna aceasta o știre surprinzătoare. Ministrul Dupuy a fost trântit în cameră, Luni, în 12 l. c. dându-'i-se un vot de neîncredere de către grupările republicane. În urma acesteia ministrii au abzis și se va forma un nou minister. Causa căderii ministrului este că, Dupuy li-s'a părut deputaților prea șovăitor și voesc să aibă un minister mai energic.

Contele Christiani, care a atacat cu bâta în Auteuil pe presidentul Loubet, a fost osândit la 4 ani temniță. Se crede însă că va fi agrățiat nu peste mult.

Dreyfus e pe cale spre casă. Apărătorul lui este Demange. Acesta a declarat, că noua pertractare înaintea tribunalului diu Rennes nu se va ține decât abia prin August.

Știri mărunte.

Zilele aceste a sosit în Madrid noul ambasador al Statelor-Unite, Stozel. Astfel s'a început de nou legătura diplomatică intreruptă prin războiu, între America și Spania.

Dup'aceea o pornit
La locul de vitejit,
June necăsătorit;
Dup'aceea o plecat
La locul cel de luptat
Ca june neînșurat.

Sasul la vânat.

Anecdotă de Nicolae Voinea, învățător.

Jupânul Hans din Romos
Cam avea timp de prisos,
Și ce el se socoti
Că 'l-ar pute folosi.
Într'o zi de dimineață
El numai pușca o 'nhață,
Și pornește la vânat
Că doar' el o mai pușcat!
De dimineață până 'n seară
Umblă el ca de ocară,
Și nimica n'a pușcat
Că poate nu a aflat!
Dar' odată ce gândi
Că numai la câmp eși,

În vilaietul *Mus* din Armenia-turcească, din incidentul ivirii unor agitatori armeni, *Curzii* au atacat mai multe comune, făcând omoruri și jefuind. A fost omorât și starețul mănăstirii armene Turp Aghparik.

Din partea turcească s'au luat măsuri de a pune capăt exceselor *Curzilor*.

Din Constantinopol se anunță, că patriarchatul armean a înaintat Sultanului o petiție, în care cere ducerea în deplinire a *amnestiei promise, și a altor chestii vechi pendente*.

Până acum au emigrat din Creta la 18.000 de Turci și mișcarea continuă. Probabil, că cu încetul vor dispăre toți Turcii din insulă. Prințul *George* are de gând să aducă coloniști în locul Turcilor.

La Rosalii.

Cântecul vechiu românesc zice:

La Rosalii 'n sărbători
Când e câmpul plin de flori...

Așa este. Rosaliile cad întotdeauna spre vară, când câmpul e împodobit cu flori și verdeață. Cu deosebire anul acesta sfințele sărbători ale Rosaliilor cad tare în vară, dar' ce folos, că de vre-o săptămână și mai bine în toate părțile avem o vreme rece, cu vânturi și cu cerul înorat, adevărate zile de toamnă. Cu astfel de vreme, în câmp toate-cele tânjesc, ear' în bucate s'au făcut pe lângă aceasta mari pagube prin grindină, care a bătut în mai multe părți, zdrobind hotare întregi. Pe munți până jos la poale a căzut ninsoare, care recește și mai mult aerul.

Astfel munții Făgărașului sunt albi, căzând zăpadă până pe la Tâlmaci. În *Sibiiu* a fost în câteva zile așa de frig, încât prin cancelării a trebuit să se facă foc ca iarna și pe ulițe oamenii erau îmbrăcați cu rocuri de iarnă.

Asemenea frig a fost și la *Bistrița*, unde într'o noapte a înghețat apa.

În ținuturile *Clujului* termometrul a arătat peste noapte trei grade; pe alocurea cade și brumă. În comitatul *Ciucului* și peste tot în Săcuime cucuruzul, fasolea și cartofii sunt nimiciți de frig mare; în *Șiria* bruma și ghiata a nimicit cucuruzul și viile, făcând mari pagube și în grădinile de legumi. În *Făgăraș* a bătut vifor amestecat cu grindină; plantele au degerat aproape toate. În partea de mează-noapte a Ungariei e ca și pe la noi. În *Eperjes* timpul e rece și ploios. În *Sibiiul-mic* (nordul Ungariei) și în *Péchujsfalu* alaltăieri noapte a nins toată noaptea; pă-

stăioasele au degerat toate. În *Agria* a fost îngheț și brumă, deasemenea și în *Bihor*.

Și așa mai departe, pare-că e bătaia lui D-zeu, ca bucatele, cari fegăduiau roadă bună, să tânjească și să fie nimicite. Interesant, că vestitul *Falb*, proroc de vreme, a prezis deja: cu luni înainte acest timp spunând apoi, că după acesta vor urma călduri mari și secetă. Vom vedea. Când scriem aceste timpul începe a fi mai cald.

Dreptul de alegere.

În doi numeri din urmă am arătat însemnătatea *dreptului de alegător* și condițiile ce se recer, ca cineva să aibă dreptul acesta. Azi arătam pe scurt modul și timpul de *reclamație*, dacă cineva e lăsat afară din listele de alegere pe nedreptul. Eată cum trebuie să purcedem în acest cas:

Conscrierea alegătorilor în notariate și comunele mari prin comisiunile exmise de comitetul central — în sensul ordinațiunii ministrului de interne nr. 33.000 — se va fi terminat pretutindenea și listele de conscriere se subștern comitetului central.

Acesta trebuie să-și înceapă în *15 Iunie a. c.* lucrarea de a alcătui *listele provisorii* de alegători, separat pentru fiecare comună.

Listele provisorii se trimit apoi în orașe, în comunele mari și pentru comunele mici în comuna de reședință a notariatului de cerc, alăturându-se la fiecare și câte o *publicațiune*, în care se face cunoscut că lista provisoră unde și când va fi expusă la vedere publică și în care termin se pot face reclamațiunile contra ei, precum și obiecțiunile la aceste.

Pentru primăriile comunale și notariate în privința aceasta legea electorală în §. 43 dispune următoarele:

Primăria comunală e datoare a aduce la cunoștința obștească această publicațiune în modul obișnuit în fiecare comună, ear' *listele cum și reclamațiunile date împotriva acelor liste* a le pune spre vedere generală în zilele hotărâte dela orele 8 dimineața până la orele 12 din zi, și anume în comunele mari la casa comunală (primăria comunei), ear' în comunele mici la reședința notariatului de cerc, unde aceste pot fi văzute de către ori-și-cine în ființa de față a unui membru din consiliul comunal și în timpul hotărât mai sus, ear'

după ameazi dela orele 2—6 pot fi copiate.

Listele provisorii în anul acesta trebuie să fie expuse la primării în zilele din *5 până în 25 Iulie c.* Imediat ce aceste liste sunt expuse, trebuie să ne convingem în persoană, că oare nu sântem lăsați afară din ele și dacă da, trebuie să *reclamăm*, cerând rectificarea listei.

În privința reclamării §. 44 al legii normează următoarele.

Împotriva listei electorale poate reclama ori-și-cine întru-cât privește persoana sa.

Afară de aceasta fiecare are dreptul a reclama în cercul electoral, în care e înscris în lista vre-unei comune a acestui cerc, împotriva listei electorale pentru înscrierea ori neînscrierea în contrazicere cu legea.

Reclamațiunile vor fi date în scris și în unul și același act se poate cuprinde reclamațiunea mai multor persoane.

La cererea reclamantului se va libera acestuia o adeverință despre prezentarea reclamațiunii sale.

Reclamațiunile pot fi văzute — ca și listele — de ori-și-cine și se pot face contra lor observații.

Terminul reclamațiunilor este anul acesta din 5—15 Iulie, car' observațiile contra lor se pot face din 16—25 Iulie. (Ordin. minist. nr. 33.000 și §. 53 al art. de lege XXXIII. din 1874).

La aceste termene trebuie să fim cu mare atențiune și cu deosebire au să fie cu atențiune conducătorii și fruntașii nostri de pretutindenea și să recâștige dreptul de alegător pentru toți aceia, cari prin abus ori din greșeală au fost scoși pe nedreptul din listele electorale. Reclamațiunile și observările făcute asupra acestora au să fie adresate comitetului central (ungurește: központi választmány) și dimpreună cu documentele se prezentează presidiului acelei comune, împotriva listei căruia s'a făcut reclamațiune, ear' în comunele mici se dă notarului cercual respectiv (§. 46).

După expirarea termenului de reclamație primăriile trimit eventualele reclamațiuni la comitetul central, care e dator a decide asupra lor în zilele *1—20 Septembrie*; decisiunile trebuie să le supună spre vedere publică din *20—30 Septembrie* și fiecare hotărîre:

Dar' uită de asta-dată
Ca cu pușca să se 'nhață.
Căutând el într'un șes
Că unde să stee 'n les,
Eată vede-un Românaș
Că a prins un iepuraș.
Iute la Român fugi
Iepurele-'l tirguî,
Și apoi se socoti
Cum să se poată fali,
Că iepurele-'i pușcat,
Eară nu 'l-o cumpărat
Sasul mic și mintea mare
Odată veni la cale,
Iepurele de grumaz
Il legă c'o sfoară 'n laz,
Și chiar lângă o cărare
De copăciul cel mai mare
Ca să-'i fie lui aminte
Unde fu el mai nainte.
Apoi fuge Hans acasă
Și cu pușca ear' se 'nhață.
Jupâneasa îl întreabă
Că 'ncotro așa cu grabă?

Ear' jupânul îi răspunde
Și cu ochii o pătrunde,
Să pue apă la foc
Că vine 'napoi de loc,
Cu un mare iepuraș,
Ce 'l-a vîz't un Românaș
Că s'a ascuns pe furiș
Prin laz într'un mic tufiș.
Jupâneasa pune apă,
Jupânul cu pușca pleacă,
Și se duce tot săltând
Și din gură fluierând.
Când ajunge în cărare
Eată iepurele sare,
Dar' nici vorbă de scăpat
Că doară era legat.
Să așează Hans departe
Și ia pușca dela spate,
Apoi puff..., paff... a sunat
El în iepure-a pușcat,
Dar' nu știu cum s'a 'ntemplat
Hans în sfoară de-a pușcat,
Și pân' fumul s'a înălțat
Iepurele s'a cărat.

Când ajunge Hans acasă
De pune pușca pe masă,
Jupâneasa cu glas mare
Înaintea lui Hans sare:
'Adă iepuru de loc,
Că apă ferbit la foc!'
Dar' Sasul pe românește
Jupănesei îi vorbește:
'Ști dracu, chind ved io iepur
Muna meu atunci tot tremur,
Ponă muna tremurat
Iepuru la drac cărat.'

RIS.

Vrea să bea porcul!

Un *oaspe* glumeț intră în o cărcimă și după-ce a cerut pește, a zis chelnerului: Dă-mi o literă de vin, că vrea peștele să încoate.

At *doileă oaspe* care mânca carne de porc a vrut să facă și el glumă și a zis chelnerului: Dă-mi o bere, că vrea să bea porcul!

a) prin care se respinge o reclamație;

b) prin care se dispune ștergerea unui nume; sau

c) care a fost luată asupra unei reclamații însoțită de observări — e a se comunica aceluia, la care se referă hotărîrea (§. 49.)

Contra deciziunii comitetului central se poate face apel la Curie, în termen de 10 zile și la care se pot alătura și acte noue de dovedire. Pe baza deciziunii Curiei apoi comitetul central rectifică listele și le stabilește în mod definitiv.

În cele de până aci am arătat însemnătatea dreptului de alegător pentru noi și lipsa de a nu ni-l pierde și am expus esențialul recerînțelor de a pute fi alegător, precum și modul reclamațiunii când am fi lipsiți de el pe nedrept. Rugăm pe toți fruntașii și alegătorii români a se interesa de această chestie importantă, a studia legea și în cazuri speciale, simțindu-se nedreptățiți, a cere și a urma sfatul și îndrumările celor pricepători în această materie, cum sînt advocații noștri, funcționarii dela administrație etc. cari credem, că bucuroși vor da îndrumările necesare celor-ce se vor adresa la ei.

Drepturile ce ni-le dă legea, să nu le lăsăm, că cel-ce-și lasă dreptul să lipsește de cea mai puternică armă de luptă legală.

SCRISORI.

Din Săcuime.

Vidacutul-român, 31 Maiu c.

Onorată Redacțiune!

Comitatul Odorheiu din Săcuime abia are 4 comune, în cari sînt Români, și și acelea sînt amestecate cu Unguri (Săcui). Una dintre ele este și a noastră, Vidacutul-român, care e despărțită de Vidacutul-unguresc prin un simplu părauț. În comuna ungurească locuiesc și Români, aproape la 20 de familii, ai căror copii siliți au fost ca să cerceteze școala ungurească, care e zidită în comuna noastră românească, cu acel scop, ca și pe noi Români din Vidacutul-românesc și prediul *Uilac*, în număr de peste 70 familii, să ne silească a ne trimite copiii la acea școală. Cercat-au cu fel și fel de mijloace, amenințări, numai și numai să ne apuce, ca în urmă să ne poată maghiarisa, dar' toate au fost și vor fi zădarnice, căci Prea Veneratul consistor archidieceșan din Sibiu ne-a trimis un învățator destoinic, anume pe dl *Ioan Bârsan* din comuna Reciu, care îndată la sosirea aici a fost controlat din partea lor, însă după documentele avute nu au avut ce-i face și au trebuit a se întoarce după-cum au venit.

Începîndu-se prelegerile, sus numitul învățator s'a silit ca școala și biserică noastră să înainteze și nu putem ca să trecem cu vederea faptele cele frumoase ce le-a făcut învățatorul nostru în decursul acestui an școlastic.

Examenul anual a fost în ziua de 22 Maiu st. v. și a fost presidat de dl *Demetriu Moldovan*, protopop al Sighi-

șoarei. La examen au luat parte pe lângă un public numeros dl administrator parochial *Al. Boiu*, preotul din Andrașfalăul-român *George Maier*, învățatorul de stat din loc *Sándor Lajos*, învățatorul din Andrașfalăul-român *G. Maier* etc.

Mult ne-au îmbucurat răspunsurile copilașilor noștri, vîzînd cum s'au deprins în dulcea limba noastră românească, așa încât la încheierea examenului pe lângă vorbirea prea onoratului d. protopop, toți câți am fost de față am trebuit să vîrsăm lacrimi de bucurie în urma rezultatului ce am vîzut că 'l-a ajuns sus numitul învățator. Dar' pe lângă acestea, dînsul avînd în vedere că parochia nu-și are preotul seu, nu a pregetat a lucra și în direcțiunea aceasta, încât 'și-a atras iubirea întregului popor de aici, dorind cu mic cu mare a-l avea de păstor sufletesc.

Comuna noastră este o comună săracă, biserica abia după ajutorul primit dela Prea Venerabilul consistor, apoi cu împrumut și colecte a putut fi zidită pe ziua de 22 Noemvrie 1898, în care zi s'a și sfințit din partea prea onoratului d. protopop cu asistența mai multor preoți. Vîzînd învățatorul că biserica noastră e lipsită de multe lucruri trebuincioase, și fără de nici un venit, a introdus purtarea discului, de unde până acum s'a adunat o sumă destul de frumoasă, contribuind totdeauna dînsul cu obolul seu mai întăiu, apoi prin scrisori și colecte s'au primit mai multe daruri pentru biserică și anume:

Dela Luca Șincan din Brașov un policandru frumos, dela George Neagu din Zărnești o ușă împărătească, dela credincioșii din Reciu, protopopiatul Mercurea cu ocașiunea când a fost pe feriele Paștilor acasă a încasat o sumă de 10 fl., cu care sumă s'a cumpărat un Pentecostariu legat, contribuind următorii:

Ioan Bârsan, învățator cu soția Ana 1 fl.; Pantelimon Roșca cu soția Maria 2 fl. 10 cr.; Nicolae Filimon cu soția Ioana, Ioan Blaga cu soția Salomia, Vasile Filimon cu soția Crucia, Trifon Ghișe cu soția Ioana, Ilie Oltean, învățator, Ioan Bădilă cu soția Ioana, Partenie Roșca cu soția Maria, Ioan Popa, Teofil Barbu cu soția Veronica, Isidor Cînda cu soția Elena, câte 50 cr.; Nechit Popa cu soția Rafila 40 cr.; Pavel Ghișoiu cu soția Maria, Toader Blaga, câte 30 cr.; Iacob Popa cu soția Ioana, Toma Ghișe cu soția Rafila, câte 25 cr.; George Bădilă, Filip Stănilă, câte 20 cr. Dela Pantilimon Roșca și soția Maria s'a primit un Liturgier, dela tinera Ana Ghișe, un ștergar la-proscomidie.

Pentru aceste daruri și binefaceri, subscrisul în numele comunei întregi și pe această cale aduc mulțumirile noastre dlui învățator și tuturor credincioșilor ce au contribuit cu ajutorul lor la sf. noastră biserică, rugînd pe bunul D-zeu ca să le răsplătească îndoit și întreit darurile ce le-au făcut.

În numele tuturor consătenilor aduc mulțumire publică și Prea Venerabilului consistor archidieceșan pentru ajutorul dat școlii noastre în sumă de 150 fl. și cu toții zicem ca D-zeu să odihnească sufletul aceluia bărbat mare, care a făcut acea fundațiune; deasemenea și prea onoratului nostru șef tractual *Demetriu Moldovan*, protopop, îi aducem mulțumirile noastre, și rugăm pe atotputernicul ca să-l țină la mulți fericți ani, căci *ne-a scos din amorfeala în care eram și acum cunoaștem că sîntem și noi Români.*

Mihail Maier,
preș. com. parochial.

Scrisori către popor.

III.

(Urmare și fine).

Părinții mai cu seamă trebuie să fie pilde vii înaintea pruncilor cu toate faptele lor. Am vîzut părinți, cari au plăceră a vorbi de fața pruncilor vorbe urite, scârboase; ba unii nu se tem de D-zeu a da pruncilor spurcata beătură de holircă (rachiu). Auzi câte o mamă nepricepută zicînd: »Poate bea și el puțină, îi folosește, că mîncă și doarme mai bine«. Eată unul dintre cele mai mari și grele păcate ale oamenilor.

Mama mea — fie iertată — nespunea de multe-ori, că era copilă când umbla prin Chior vlădica, care zicea oamenilor: »Feriți-vă de horincă, nu o dați pruncilor, căci le dați otravă, care omoară trupul dar' și sufletul omului«. Și mama, pot zice că n'a beut rachiu în viața ei și a trăit sănătoasă până la adînci bătrînețe. Apoi încă pe acele vremi era altă lume. Oamenii noștri mai de frunte aveau căldărușa lor cu care făceau rachiu curat de bucate, așa cum astăzi rar se găsește. Cu acela se ospătau frățește și într'un mod plăcut la zile mari și alese. Îmi aduc bine aminte din copilărie, cum la sîrbători — mai ales la Crăciun, oamenii noștri știau a se petrece pe la casele lor; se îmbrățișau, colindau, cântau, vorbeau despre lucruri frumoase și laudau pe D-zeu. Acea voe bună și plăcută, astăzi nu o mai găsești, să o cauți ori-și-unde. E drept, că atunci greutățile nu erau așa mari, ca și astăzi, căci cine plătea atunci în dările țerei doi husoși (66 cr.), astăzi plătește 40—50 fl. v. a. O! iubite prietene! Și când vedem astăzi cărcîmele de-arîndul îndesuite de oameni nu numai în sîrbători, ci de multe-ori și în zile de lucru, mai ales pe la orașele și sate mai de frunte; apoi când vedem cum se știu oamenii petrece, în vorbe urite, certe, sudalme ș. a. trebuie să ni-se sfășie inimile de durere. Dacă vei întreba pe un om deprins cu spurcata și puturoasa holircă, nu-ți poate spune decât că e un fel de apă amestecată cu vitriol, peatră merie și alte materii otrăvicioase; apoi că pricinuește durere de cap, neodihnă, slăbirea trupului, tremurări, ochi înholbați și eșiți afară ca cepele, cu un cuvînt omorîrea cu zile — cum se zice.

Ba nici nu-i destul că e omorîtoare, dar' e încă și scumpă afară din cale. Așa omul beutor își omoară ei singur viața și se sărăcește vîzînd cu ochii. Acum de curînd a murit aici la noi un croitor ungar în etate de 35 de ani, om sănătos și vînjos, pe care numai bronchul de holircă 'l-a omorît, lăsînd în urmă-i în sărăcie o veduvă cu o grămadă de orfani. Asemenea întîmplări aș pute să-ți spun mai multe. Am umblat lume multă, dar' Ovrei și Sași n'am vîzut să dăinuească în cărcîme. Cel mult Ovreei să petrec și ei odată în an, la sîrbătoarea lor de bucurie numită »farsang«. Sasul are beătură în pivnița lui, și rar îl vei vedea »corhăluind« prin cărcîme. Oare noi celelalte neamuri să nu ne putem învăța la cumpătare? Te salut — până la revedere! *Elie Pop.*

V A R A.

— Vezi ilustrația. —

Nu este nimic mai frumos ca vara, când câmpiile, pădurile, grădinile, toate în natură sunt pe deplin dezvoltate. Mulți poeți au cântat în versuri frumoasele veri, ear' pictorii le-au înfățișat în chip, pe pânză și hârtie.

Pictorul, care a făcut ilustrația ce o dăm azi, ne înfățișează vara în chipul

PARTEA ECONOMICĂ.

Sfaturi pentru cumpărarea taurilor.

La cumpărarea taurilor se avem în vedere, ca taurul cumpărat pentru prăsilă să întrunească condițiunile următoare:

1. Capul să fie fin și ușor.

gâtul să fie cătră cap fin și uscat, cătră spate însă tare muscular.

6. Bărbia sau tragănul, să nu fie prea mare, prea cărnoasă și sbărcită.

7. Picioarele dinapoi să fie lungi și musculose, subțindu-se paralel, cătră articulațiunea glesnei (chișiței). Oasele acestea să nu fie prea scurte, nici ascuțite, ci lungi și late. Fluierul piciorului să fie scurt, lat și să aibă o tendoană

V A R A.

unei mândre fecioare, încunjurată de toate acele frumseți, ce alcătuiesc po-doaba verei și în cari se desfătează ochiul omenesc. Sus lucește soarele de vară, ear' jur împrejur se înșiră fluturi, spice de grâu aurii, flori, poame etc., ear' în mijlocul acestui belșug câțiva ângeri drăgălași, însoțiți de glasul unei păsăruici, cântă versuri de laudă întru mărirea lui D-zeu, ziditorul lumii și a frumseților ei...

2. Ochii limpezi, mari și înfocați, acestea sunt semne de sănătate deplină și blândețe (nu sêlbatec și sfiicios, arê-tând îndărâtnice).

3. Coarnele să fie subțiri, bine formate și crescute, de o culoare deschisă.

4. Nasul să aibă nările mari și să fie umed și rece.

5. Gâtul cu ceafa să fie tare și muscular. Ceafa să fie lată; în de comun,

liberă și groasă. Unghiile scurte și rotunde de culoare întunecată și să con-
stea din corn tenace și tare; călcăiul piciorului să nu fie moale.

8. Să aibă un trup bine încheat, o vioiciune și oare-care putere. Semnele sănătăței sunt: animalul să aibă poftă de mâncare, să se hrănească bine, să aibă o privire vioaie și mișcări vioaie. Să nu se aleagă pentru prăsilă un

taur prea mare pentru vaci mici, cum d. e. sînt cele de munte, căci vițeii se fac subțiri cu picioare prea lungi.

Taurul de prăsilă se nu se folosească înainte de doi ani, căci de-abia s'a restaurat de înnoirea dinților primi.

Urmărindu-se o răsă constantă și voidnd a avè un taur bun pentru prăsilă minimum 6 ani, se nu ne abatem dela regula următoare: în anul întâiu de goniță, adecă dela vârsta de doi până la trei ani, se nu se dee mai mult de 30—35 vaci de gonit; el se gonească la 10—14 zile odată.

Dela vârsta de 3—5 ani se gonească 75—80 vaci. Taurii mai bătrâni, au cu 35—40 vaci de ajuns.

Adesea se întimplă, că un taur comunal gonește pe an și câte 100 vaci, fără-ca se se strice.

Este bine, ca pe lângă un taur mai bătrân și mare, se se crească altul mai tinăr și ușor, mai cu seamă pentru vacile mai mici și slabe.

Din practica vieții vorbind, se ne oprim nițel la constatarea și aprecierea unor împrejurări, care ne interesează foarte deaproape. Să presupunem, că din pricina de cruțare, ori neinteresare, nu se cumpără tauri în număr de ajuns, și acestia se nutresc și îngrijesc slab, urmarea e: un număr oare-care de vaci nu se gonesc, prin urmare nu fată.

Să zicem, că din suma de vaci a unei comune, rămân 25 de vaci fără vițel; prețul unui vițel se fie de 10 fl. urmează o pagubă de $10 \times 25 = 250$ fl.,

Pe lângă aceasta mai urmează, că vacile acestea nu dau nici lapte și de aci urmează earăși pagubă. Eată pentru-ce trebuie să grijim ca să avem tauri îndestulitori și buni.

(Din „Albina“).

N. Istrati,
agronom șc. normală.

Cum putem face roditori pomii cari nu rodesc?

(Urmare și fine).

Din multe casuri și experiențe deosebite știm — cel puțin cu privire la anumite plante — că dezvoltarea părților genitale masculine și feminine atîrnă foarte mult dela modul de nutriție, în care privință are rol de frunte calitatea chemică a materiilor, așa de mult, că — după-cum au descoperit învățații — altele sînt trebuințele de nutriție pentru organele bărbătești și altele pentru cele femeiești. Putem vedè destule-ori, că pomii și alți arbori crescuți în umbră înfloresc sărăcăcios, ori nu înfloresc de loc. Din această împrejurare urmează deci, că lumina este un lucru de frunte în viața pomilor și încă în mod nemijlocit, întru-cât înfrîurește asupra formării materiilor în cantitatea și calitatea recerută, — cu alte cuvinte lumina soarelui se validează ca factor asimilator (în decursul producțiunii materiei) în ceea-ce privește înflorirea. Lipsa luminei este așadar' o scădere, care contribuie în mare măsură, ca pomii se nu rodească, dar' une-ori nici chiar în verdeață se nu se desvoalte de ajuns. Ne putem încredința despre aceasta, dacă privim arborașii de prin orașele mari, cari stînși între casamatele înalte n'au

lumină îndeajuns și astfel abia produc niște frunzulițe șubrede și mici. Tot așa, ori poate mai cu temeiu ne încredințăm despre aceasta vițele de viie, cari în urma unor anumite împrejurări sînt tot în umbră. Pe acestea rar vom afla frunze mari și late, și și mai rar struguri cu ciorchine mari și grase ca un grăsun.

O altă împrejurare esențială, care poate face ca pomii se nu rodească, e *prea multa gunoie*, ori, ceea-ce tot atîta e, prea bogata putere de nutriție a pămîntului. Dovadă despre această împrejurare aflăm în faptul, că arborii crescuți în astfel de pămînt fac coroană puternică și bogată în frunze, și tocmai această bogăție de verdeață împedecă dezvoltarea mugurilor de fructe și înflorirea.

Dacă avem de a face cu acest fel de nerodire, atunci cercăm a veni pomilor în ajutor prin *inelare*, despre care vorbirăm mai sus, ori apoi prin ruperea crengilor și cloambelor și prin rētezarea câtorva crengi de rădăcină. Prin această micșorăm prea bogata dezvoltare de frunze și dăm pomului puțința de a folosi sucurile pe seama mugurilor de fructe și de flori. Unde însă nici prin una dintre modalitățile de mai sus nu putem delătura nerodirea, acolo nu ne rămîne alta, decît să-i dăm sēcurea, ori, dacă ne place, să-i lăsăm ca se ne facă umbră. (t.)

Starea sēmēnătarilor la noi.

După rapoartele sosite din diferite părți la ministerul de agricultură ungurese starea sēmēnătarilor e următoarea:

În săptămânile din urmă ale lunii Maiu au fost ploii urmate de furtuni și grindini mai ales pe Aföld, ear' în părțile de sus a nins.

Grindina a făcut pagube mai însemnate în comitatele *Tolna, Baci-Bodrog, Csongrād, Solnoc, Bichiș, Biharia, Haidu, Ciānad, Arad, Timiș, Făgăraș, Treiscaune, Cojocna, Solnoc-Dobāca și Tērnava-mică*.

Grânele în cele mai multe părți ale țerei au dat spic, sînt mari și frumoase, afară de părțile unde rugina și vermiile le-a stricat.

După starea de acum a sēmēnătarilor s'ar aștepta o roadă mijlocie. După sēmēnăturile făcute anume la 5,515.000 jugere catastrale sēmēnate în toată țeara cu grâu, se aștepta la 37 $\frac{1}{2}$ —38 milioane de măji metrice grâu, va se zică un spor față de anul trecut cu 5 milioane de măji metrice.

Sēcara în cele mai multe părți e frumoasă, spicul bine dezvoltat, și mai puțin bantuită de rugină și vermi; dar' totuși roada va fi mijlocie în urma grindinei și furtunilor de cari a fost culcată la pămînt în cele mai multe părți. Astfel se crede a produce 6—7 măji metrice pe juger catastral, sau peste tot 10—12 milioane de măji metrice în toată țeara.

Orzul de toamnă ca și cel de primăvară încă a suferit în urma ploilor, căzēnd pe alocurea. A făcut spicuri mari, s'a stricat de rugină și vermi, recolta va fi mijlocie.

Ovēsul încă n'a fost mai puțin cruțat de asprimea vremurilor. Pe lângă că e bantuit de rugină și vermi, l-a mai umpluți buruienile. S'a sēmēnat 1,685.000 jugere cat. se așteaptă la 11 milioane măji metri roadă. Adecă 7-măji metrice pe juger.

Cucuruzul a îngălbinit în urma ploilor răci, și ținut în loc de a crește, roada atîrnă de cum îi va merge de aici înainte.

Desvoltarea păstăioaselor este îndestulitoare. Săpatul lor este împedecat de ploii; pentru aceste plante ar fi de dorit un timp mai călduros.

Legumele se desvoaltă bine. Rēsădirea lor în multe locuri nu s'a sfișit. Cele rēsădite se desvoaltă frumos. Pentru pepeni ar prinde bine un timp mai călduros.

Meiul și hrișca în genere au rēsărit frumos; cele timpurii se desvoltă bine.

Cānepa și inul în regiunile mai rīdicate ale țerei numai acum rēsar; altcum se desvoaltă frumos.

Cartofii în deosebitele regiuni ale țerei se desvoaltă bine. Peste tot stau bine. În multe locuri s'a sfișit săpatul prim și s'a început cel de al doilea.

Dintre plantele de nutreț trifoiul s'a cosit în cea mai mare parte. El a dat o recoltă mulțumitoare; numai cât în multe locuri s'a stricat din cauza ploilor *Cucuruzul* de nutreț, *exparseta*, ș. a. se desvoaltă îmbelșugat. Iarba de livadă s'a dezvoltat foarte bine aproape în toată țeara; numai în unele locuri a rămas mică și slabă din cauza rēcurei. Pășunile se desvoaltă îmbelșugat.

Vīta de viie prosperează bine Unde și unde i-au stricat furtunile. Stropitul s'a început în toată țeara; el încă a fost împedecat de ploii. Săpatul și legatul este în curgere.

Poamele promit un câștig mai mare numai în unele părți ale Ardealului și în regiunea Dunărei și a Tisei. În general recolta are să fie slabă.

Un sfat.

Cum se ne scăpăm de șvabi?

Nu este lucru mai supărăcios pentru econoamele noastre, decît obrăznicia insectelor așa numite *șvabi* (goange puturoase).

Pentru a se scăpa de aceste jivinii uricioase le recomandăm să încerce următorul mijloc: Peste noapte se pună la locurile pe unde umblă șvabii rize ori bucăți de sac, muiate în apă, ori — ceea-ce e și mai bine — muiate în bere. Șvabii se adună sub pânza umedă și caldă, de unde dimineața pot fi adunați apoi și nimiciți. Bucuros se viră și între scândurele aninate cu cuie așa, ca între ele se rămână o crepătură cam de $\frac{1}{2}$ cm. Pe acestea le încheiăm în formă de șcățulă. De aici apoi îi putem scutura afară și-i nimicim. (t.)

FELURIMI.

Cum se face salama?

Ia 10 chlgr. carne de vită, frumoasă, și 5 chlgr. carne de porc; curățele bine de părțile sēcuroase, unsuroase, pielose vēnoase; în pisătoarea de carne pisează, sau macină amēdouē soiurile de carne deosebit. După aceea la carnea astfel mērūnțită adaugă bucățele de slānină înghețată, sare, ardeiu (piparcă) și piper după gust. Amestecă-o bine ș'apoi cu cristil (șpriț) de cārnați îndeasă-o în maș de bou. (Carnea trebuie îndeasă-o în maș cât se poate de tare). Acest lucru e bine să-l faci un bărbat puternic, căci dacă mașul nu e îndeasă bine, salama fiind pusă la uscure se sbărcește. Umpluți mașul și legat bine la capete, îl punem

în dubeala (paț) de șoncă și din când în când îl întorcem, ca să se dubească pe toate laturile. După o săptămână scoatem salama din dubeală și o punem la afumat, încât se poate la fum rece, și o lăsăm acolo două sau trei săptămâni, după-cum dorim să fie de afumată. Dacă fumul nu e destul de rece, lăsăm salama la fum timp mai scurt. Luând-o dela fum o tăvăm în cenușe cornută cu sita deasă (aceasta de altcum nu e neapărat de lipsă) și după aceea o acățăm la loc rece și aeros.

În Aprilie, când salama e uscată și tare, putem începe a consuma din ea.

Unii salamari când pregătesc carnea adaugă și usturoiu, în credință că astfel salama poate fi păstrată timp mai îndelungat, dar' această credință nu e motivată prin nimic. Un lucru se ajunge cu amestecarea usturoiului, anume acela, că mulți oameni, cărora nu le place usturoiul, se vor feri de a cumpăra salama dela salamari, despre cari știu că bagă în marfă usturoiu.

Știri economice

Tîrg de lână se ține acum în orașul Breslau din Țeara-Nemțescă. După-cum se scrie, la tîrg, se află de vânzare 3500 măji de lână. Tîrgul este destul de bun. Prețurile sînt mai mari ca anul trecut.

Din Bihor ni-se scrie: Sămănăturile sînt peste tot frumoase, unde n'au fost stricate de vifore și grindină. Grânele sînt bine dezvoltate și vor da roadă bună. Pășunile sînt bogate. Iarba cosită a fost cam stricată de ploii, dar' aceea, care se cosește acum, promite fîn bun. Pometurile au suferit mult din pricina timpului rece și ploios.

Prefacerea „Hățeganei“ în soc. pe acții. Dr. Gavr. Suci, adv. în Hațeg, împreună cu alți fruntași emite prospect pentru înființarea unei bănci românești în Hațeg sub firma *„Hățegana, institut de credit și economii, societate pe acții în Hațeg“*. Capitalul de fondare e 100.000 coroane împărțit în 1000 acții de câte 100 coroane. Timpul pentru subscrierea acțiilor e fixat până inclusive 30 Iunie 1899 st. n. La subscriere sînt a se depune 10% din valoarea nominală și 4 coroane spese de fondare de fiecare acție subscrisă.

O coală de subscriere se află depusă și la redacția noastră.

Asociațiunea *„Hățegana“* de acum după înființarea noii soc. pe acții se va dizolva.

Filoxera se lățește tot mai mult prin podgoriile din părțile ungurene. Astfel mai nou s'a constatat că sînt atacate de filoxeră viile comunelor Gyála și Török-Kanizsa din comitatul *Torontal*, apoi Üzbéghy, Sarló Kajsza, Assakürt, Szill, Csabb, Ujlacska, Kis-Hind, Nagy-Hind, Csatád, Bábindal, Káláz, Kis-Cé-tény, Dicske, Nemes-Pann și Vajk din comitatul *Nyitra*, Doroszló din comitatul *Vas*, Sántandreg din comitatul *Moson* și Veprovác din comitatul *Bács-Bodrog*. Pentru hotarele acestor comune ministrul de agricultură a dispus carantină.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Biblioteca învățătorului.

Se duce minune, câte se mai așteaptă azi dela învățătorul român: să fie model de virtute, pomolog, consumat, doctor de oameni și de vite, dacă e căsătorit, model de pater familias, în timpurile mai nou burduf de carte, la noi în România apostol antialcolic și alcătuitor și supraveghetor de cantine școlare. În cele următoare îmi permit, cu voea on. Redacțiuni să cuvîntez, în mod rapsodic, ceva despre biblioteca învățătorului.

Trebue să admitem ca deplin îndreptățite toate cerințele enumerate mai sus, îndeosebi că învățătorul să strălucească cu o cultură religioasă-morală. Nu mai puțin îndreptățită e însă cererea, ca învățătorul să fie și învățat, în mod relativ, căci chiar și numele lui nu indică numai pe cel-ce instruează pe alții, ci și pe cel-ce în continuu trebue să se instrueze și pe sine însuși. Spre scopul acesta îi trebue cărți. Știm, că atât în școala primară, cât și în gimnasiu ni-se dă numai o cantitate minimă de cunoștințe generale, pe cari mai repetându-le încă odată în școala normală (seminar) le învățăm și cum trebue propuse. Și numai din motivul acesta învățătorul e dator să-și completeze de urgență cunoștințele câștigate pe băncile școlii. Și apoi dacă n'ar *uita* multe, prea multe, și din cele învățate în școală! Câți din noi mai știu după 3—4 ani să scoată o rădăcină cubică, să facă o temă de ecvațiune de gradul întâiu cu o singură necunoscută, să analizeze corect în propoziție, fie și numai din Corneliu Nepos? Am adus exemplele acestea nu că doară învățătorul are să se ocupe și cu matematica algebrică, ori cu studiul limbilor moarte, dacă nu mai are plăcere spre ele, ci numai ca să se vadă cum uităm de mult. Ș'apoi e curat rușine pentru un învățător cu serviciu de 2—3 ani, ca ori-ce flăcău, aproape băiat încă, eșit acum de pe băncile școlii să-l întrecă în *știință*.

Prin experiență s'a mai făcut o constatare de mare importanță didactică: cu cât știm mai mult — nu multe! — din singuraticile obiecte de învățămînt, cu atât putem *alege* și *grupa* mai bine materialul de predat. Vorba romană *„docendo discimus“* nu înseamnă, că instruiind ne silim a scoate la iveală din cutiuțele sufletului nostru științele înmagazinate acolo, ci că trebue să învățăm noi înșine, ca să putem instrui pe alții.

Considerată din punctul de vedere al dieteticii spirituale, biblioteca încă îi este de neapărată trebuință învățătorului *cărturar*. După munca din școală, după sfătuirile avute cu țeranii, după multele miserii, pe cari trebue să le îndure zilnic, se poate o recreație mai nobilă în liniștea serei, ca o carte bună?

Ce să cetim? Fiecare învățător trebue să aibă cel puțin o revistă de specialitatea lui. A mai face vorbă despre necesitatea acestei reviste pe masa învățătorului, ar însemna a repeta cuvinte de zeci de ori repetate până acum începînd dela *„Amicul școlii“* al lui Vis. Roman până la *„Foaița pedagogică“* din Sibiu. Că și azi, la coada veacului al 19-lea, se mai plîng revistele noastre școlare de dincolo de Carpați, că duc lipsă de abonemenți, numai spre cinstea noastră nu e.

Îi mai trebue învățătorului și o gazetă, care cel puțin în resumat să-i aducă la cunoștință întîmplările mai importante din viața națiunii române și din străinătate. Cel mai bun serviciu, în privința aceasta, ni-l face *„Foaița Poporului“*, care pe lângă că nu apelează de spăriat la punga noastră, dar'

ne mai dă lămuriri și pe terenul economic și pe cel școlastic. Că învățătorii mai bine situați, materialicește — și nu sînt chiar așa de puțini nici de acestia — pot să-și țină și o foaie cotidiană și una literară, nu mai încapă vorbă.

În privința procurării cărților va trebui să fie cu considerare la obiectele de învățămînt. Pentru studiul religiunii își va cumpăra biblia, cel puțin testamentul nou, accesibil ori-cărei punga, căci poate fi cumpărat cu câțiva cruceri, apoi istoria bisericească, fie a dlui Pușcariu, fie a dlui Grama, în sfîrșit ediția a doua din *„Metodica studiului religiunii“* de dl Sim. Popescu. Pentru limba română va ave unul din îndreptările teoretice și practice, apărute în România, și un număr cât de mare din autorii vechi și moderni români. Să nu se spună, că sînt scumpi! Pentru-ce se vinde *„Biblioteca noastră“* din Caransebeș, *„Biblioteca pentru toți“* din București, *„Biblioteca Șaragă“* din Iași, *„Edițiunea școlară a autorilor români“* etc. etc., cu un preț așa de ieftin? Ca să o cumpere cât mai mulți, și între ăștia trebue să fie, cred în primul rînd învățătorul cărturar.

Istoria noastră este un sublim cântec al suferințelor și faptelor mărețe ale unui popor, de o sută de ori mai sublim pentru mine Românul, ca Iliada lui Homer ori Toldy lui Arany János. Câți din noi au istoria Românilor de dl Xenopol, op accesibil tuturor, căci se vinde cu numai un leu volumul? Și chiar la istorie avem lipsă de un op cât mai vast, căci numai amănuntele înșuflețesc, și nu o frasă seacă, care trece rece peste mișcările unui veac întreg. Câți din noi au cel puțin volumul al II-lea din *„Istoria Transilvaniei“* de Barițiu, unde se cântă cea mai frumoasă revoluție a poporului țeran român contra asupritorilor lui?

Pentru studiile matematice avem îndreptare de I. Popescu și Borgovan, pentru istoria naturală și economie încă sînt opuri atât în Blaj, cât și în Sibiu. Pentru geografie apare în București un op vast, tradus din franceză, care se va vinde cu un preț mic. Pentru geografia Transilvaniei avem frumoasele două volume din *„Țeara noastră“* de dl Silvestru Moldovan. Cine s'a delectat până acum la cetirea frumoaselor descrieri ale frumoaselor poziții, porturi, obiceiuri, legende, adunate acum de prima-dată într'o singură carte?

Căutînd vom afla în felul acesta pentru fiecare studiu, nu unul, dar' mai multe opuri, toate menite în primul rînd pentru biblioteca învățătorului. Se înțelege, că cel puțin câte un op de pedagogie, psihologie, didactică și metodică nu poate lipsi nici unui învățător și în privința acestora va trebui să jertfească în decursul carierei lui în mai multe rînduri sume mai mici, ca să fie pururea în curent cu rezultatele cele mai noue. Un inare favor vor ave cunoșcătorii limbei germane, cărora li-se deschide un vast câmp de literatură dascălească cu prețuri ridicol de mici. Așa d. e. *„Ameisenbüchlein“* (Cărticica furnicilor, tradusă și românește) de Salzman costă 12 cr., *„Umriss pädagog. Vorlesungen“* de Herbart 24 cr., *„Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“* de Pestalozzi 24 cr., etc. etc., toate din vestita bibliotecă universală a lui Reclam.

Biblioteca va începe să-și o formeze învățătorul încă din primul an al carierei sale. Însurat și cu familie cu greu jertfește sume mai mărișoare, parte silit de împrejurări, fiindcă căsătoria îi împarte sufletul în două, silindu-l să-și pună puterile și în serviciul familiei.

Căsătorit ori necăsătorit, învățătorul nu trebuie să uite nici-când, că are misiunea cea mai ideală de pe pământ și astfel fiind nu-i este permis să-i fie străină nici una din mișcările produse de faptele și opurile inteligenței omenești.

Dobrogea, 3/15 Maiu 1899.

Victor Lazăr, învățător.

SCRISORI.

Din jurul Turzei.

Examene la sate. — Ajutor dela stat. — Școale periclitate. — Nepăsare, condamnată.

În comunele Măhaciu, Dumbrău, Ciugudiul-de-jos și de sus — aparținătoare protopopiatului gr-cat. al Arieșului s'au ținut examenele școlare — când s'au putut. Adecă lucrul stă așa: senatele școlare au lăsat în grija protopopului fixarea zilelor în care se țin examenele, ear' protopopul, dl Simion Pop la rîndul său încă a lăsat în vocea împrejurărilor designarea zilelor de examen. În chipul acesta apoi nici cei mai interesați — învățătorii din aceste comune n'au știut când va să fie ciasul dărei de seamă.

Comoditatea aceasta, ca să nu-i zicem nepăsare condamnată a fost în primul rînd cauza că examenele în numitele comune n'au avut ascultători — decât câte 1-2, și aceia veniți doar' pentru distracție.

Joi, în 25 Maiu după amiază și Vineri dimineață s'a ținut examenul la școlile române gr-cat. din Ciugudiul-de-jos și de sus. Învățătorul Toma Suciu — deși a avut să instruiască în ambe comune — a satisfăcut datorința sa.

Vineri după amiază s'a ținut examenul în școala din Dumbrău. Învățătorul Ștefan Giurgiu și acum ea întotdeauna a dovedit că își înțelege pe deplin chemarea de dascăl român.

Miștele școlari cu blîndețe și tact instruiți și cu atîta dragoste conduși de dl Giurgiu răspundeau iste și la întes. Și cât de bine le ședea când pare-că îndârjiți de adevărul spuselor răspundeau făloși că, noi Români ne tragem dela mama Roma, sau căntau că »Mult e dulce și frumoasă — limba ce-o vorbim...«

Resultatul examenului în general a fost foarte bun — laudă dlui Giurgiu.

Alături cu dl Giurgiu cu plăcere îl punem pe dl Atanasie Gărduș, învățător în Măhaciu, care la examenul ținut Sâmbătă în Măhaciu ne-a dovedit, că pe lângă bun pedagog e și dascăl român la înălțimea chemării. Din toate răspunsurile iste și clare ale copiilor respira încântător educația în spirit național. Resultatul examenului în general a fost foarte bun.

Școalele române din comunele Ciugudiul-de-jos și de sus au ajuns pe calca școalelor perdate. Statul le va da din anul viitor câte 150 fl. ajutor. Mai dureros e faptul, că cei chemați să îngrijească de școalele române au primit »măla cu bucurie, căci, precum ziceau ei, »statul dă ajutorul fără nici o condiție; cere numai ca învățătorul ales să fie aprobat de organele sale.« Naivi oameni! Adecă aprobarea din partea statului în ochii lor nu înseamnă nici o condiție păgubitoare pentru prestigiul școalelor confesionale, pentru romanitatea școalelor?

Grea de tot, dacă nu imposibilă ni-se face lupta ce o purtăm, dacă conducătorii aleși sînt atît de naivi și optimiști — chiar și când e vorba de școala română.

În comuna Inoc, lângă Vințul-de-sus am perdut școala română. Statul a pus mîna pe ea și nime nu s'a aflat să facă barem vre-o încercare ea să o salveze. În anul acesta a fost ultimul examen, dat de un învățător confesional. În anul viitor va fi deja învățător de stat în comună curat românească.

Săraci Inocani! Preot n'au, școala acum li-se ia și nime, nime nu se găsește să-i învețe ca barem să-și plîngă avutul național ce li-se răpește atît de fără milă.

Cine poartă vina? De sigur se va spune, că poporul e tirăloșit, poporul e stricat. Dar oare condus a fost acest popor după-cum datorința au aleșii lui conducători? Oare a spus inceda acestui popor ce perd și cum ar trebui să lucre, ca să nu-și peardă școala și cu ea creșterea națională pentru viitor? — Nime n'a apărut școala, și asta e o nepăsare condamnată din partea celor chemați. V. C. O.

Din Sălugiu.

Jibou, 4 Iunie 1899.

Învățătorii harnici. — Dascăl nemernic. — Examene slabe. — Școlari români, cari nu zic, »Tatăl nostru« nici cu popa.

Cu începutul anului școlar 1896/7 întregindu-se cu ajutor dela stat salariul învățătorilor dela mai multe școale confesionale românești la minimalul de 300 fl., s'au pus învățătorii calificați și prin micuțele noastre sate de pe Valea-Agrijului sălăgian. Cu deosebire învă-

țătorii din Borza și Lupoia au făcut progres uimitor, în anul școlar următor însă fiind unul dintr'înșii ales în Alba-Iulia, ear' celalalt în Veștem, numai Borza a fost norocoasă a-și pute alege în regulă urmaș vrednic. Comuna Lupoia însă a fost lipsită de puțința de a-și alege în regulă învățătorul; anumit, dl protopop nedefigînd termen de alegere și neavîsînd nici barem cu o zi mai înainte absolut pe nime din comună despre ziua alegerii, nici barem pe administratorul parohiei, a trimis în comună pe notarul tractual, ca în pripă să efectuiască simulacrul de alegere prin 2-3 țărani nopricepuți recuirați în grabă; urmarea a fost, că dintre 3 concurenți au contrabandat pe *Budész Péter*, odinioară Petru Bădescu.

Urmarea a fost, că abia la câteva luni băieții și pe unii parochieni îi saluta cu: »*Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus*«. La finea anului școlar 1897/8 făcînd examen slab așa, că băieții abia știură atîta, cât n'au uitat dela învățătorul de mai înainte. Mă provoc la mărțurfa dlui notar tractual Ilie Șerban, care a presidat examenele în acei doi ani.

Estimp apoi în prezența dlui protopop a făcut și mai slab examen. Băieții afară de cetit și scris n'au știut mai nimic.

Pe săteni toate aceste i-a mîhnit adînc, nu avuse însă nime idee, ca băieții de aceea nu știu răspunde nimic, pentru-că dascălul în tot decursul anului i-a căsnit numai cu *ungureasca*.

După examen în 3 Iunie, inspectorul regesc vizitînd școala confesională gr-cat. din Lupoia, băieții spre surprinderea tuturor salutară cu: »*Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus*!«. După-ce apoi au cetit ungurește, dascălul se căsnește a pune întrebări ungurești din comput, și mirare, bieții băieți cu chiu cu vai au rezolvat binisor câteva probleme, pe când la examen n'au știut socoti mai nimic românește. O fetiță a răspuns și la o întrebare ungurească de comput mental a inspectorului, ceea-ce l-a îndestulit foarte și l-a determinat să pună întrebări ungurești și din geografie, băieții însă nu i-au mai știut răspunde, nici ungurește, nici românește. Inspectorul a întreat cam următoarele: »*Hogy hivnak? hány éves vagy? hogy hivják apádat?* etc., la unele a căpătat răspunsuri corecte — probabil mult bovisate, cum, însă băieții nu știu bine despre ce e vorba, câte-odată potriveau răspunsurile foarte radical. La întrebarea: »*hány éves vagy?*« o elevă i-a răspuns: »*nekem van két nevem, vezeték és keresztnévem*« etc.

S'a mai recitat o poesioară ungurească, i-a provocat să cînte ungurește, dar' fiindcă băieții n'au știut, la mandatul inspectorului au cîntat o poesioară școlară românească cu extrema sfială, condusă de învățător.

E de însemnat, că la această ocaziune învățătorul n'a dat în mîna băieților nici o carte românească, numai manuale ungurești.

Inspectorul regesc încântat de acest palid picur al maghiarisării și-a exprimat deplina sa îndestulire și a dispus, ca băieții să zică rugăciunile îndatinat și să meargă acasă, la ce preotul făcînd cruce și zicînd cu voce înaltă: »În numele Tatălui și a Fiiului și a Sp. S.« voia să reciteze cu băieții »Tatăl nostru«, spre extrema mirare a preotului însă — băieții în loc să reciteze cu preotul, după un moment de zăpăceală au rostit cu glas înalt și resolut unisono următoarele: »*Az Atyának és Fiunak és Szentléleknek Istennek nevében, Amen*« și apoi au recitat ungurește un fel de rugăciune *interconfesională*, pe care eventual fără nici un scrupul o ar fi putut recita ori-care musulman dreptcredincios, întocmai ca un Ovreu, ori un reformat din Kecskemét.

După o pauză oare-care apoi și după o scurtă conversație între preot și inspector, observînd cu toții extrema indignare și zăpăceală a preotului, ca din milă s'a a rostit și o sfioasă »Născătoare de Dumnezeu« românește, ignorînd »Tatăl Nostru«.

Rău a greșit dl protopop Ioan Hățiegan și notarul seu tractual când au contrabandat în comuna Lupoia pe acel dascăl rătăcit, și lor de mult binecunoscut, dar' și mai tare au greșit cei din comună, căci n'au remonstrat contra »alegerii« din considerație cătră persoana protopopului, care n'a meritat acea considerare.

Vizitînd cu acel prilej inspectorul reg. mai multe școale române, într'o comună a întreat, că dispus-a consistorul din Blaj să se învețe în școale imnul lui Kőlcsey, *Isten áldd meg a magyart!* la ce căpătînd răspuns negativ, a zis că se miră foarte, cu atît mai virtos că episcopul din Gherla *de mult a dispus propunerea acelui imn în școalele românești din diecesa sa!*

Aceste sînt fapte petrecute, la cari comentarul se impune de sine, și cred, că cei chemați a veghia asupra caracterului românesc și confesional al școalelor noastre nu-și vor neglija datorința.

Coresp.

Pentru o școală românească.

Primum un apel mai lung, din M-Gheja din care dăm următoarele:

Prea stimat public!

Dacă există instituțiune vrednică de spriginul tuturor Românilor, atunci școala din M-Gheja o merită aceasta. Un popor de 1000 de suflete cu lacrimi în ochi să adresează cătră frații sei de un sânge spre a le sări în ajutor — acum în ora a 12-a. Adu-s'a această comună jertfă pentru biserică și școala sa totdeauna; — acum însă, prin 3 ani neroditori urmați unul după altul se vede strîmtoată și avisată la concursul fraților de pretutindenea. Excelența Sa Metropolitul din Blaj și Prea Veneratul consistor a pus în prospect un ajutor de 71 fl. v. a. pe tot anul din fondul școlastic archidecesan pentru susținerea unui al doilea învățător-cantor, în comuna noastră. Salariul deci e asigurat, dar' restează a II-a sală de propunere, care din propriile noastre puteri edifica nu o putem. Subscrisul pune la dispoziția onoratiului public românesc următoarele cărți a căror venit jumătate e al școalei noastre:

1. *Nopti de iarnă*, romane pentru popor, de G. Simu, prețul 60 cr. + 5 cr. porto.
2. *Cartea ilustrată*, pentru copii și copile, de G. Simu, prețul 25 cr. + 5 cr. porto.
3. *Părintele Niculae*, schiță din viața preoților, de G. Simu, prețul 30 cr. + 3 cr. porto.
4. *Codrean*, crăiul codrului, baladă de G. Simu, prețul 10 cr. + 2 cr. porto.
5. *Felicitări de Anul-Nou*, ziua onomastică etc., de G. Simu, prețul 20 cr. + 3 cr. porto.
6. *Predice* la toate sărbătorile de peste an, de I. Papiu, prețul 1 fl. 50 cr. + 10 cr. porto.
7. *Predice* funebrale și iertăciuni, de I. Papiu, prețul 1 fl. 50 cr. + 10 cr. porto.
8. *Catechese* pentru pruncii școlari, de Tit Bud, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.
9. *Manual catehetic*, de B. Rațiu, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.
10. *Bocete*, adecă cîntece funebre la morți, de I. P. Reteganul, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.

Subscrisul senat școlastic parochial se roagă ca atît coalele de abonament, cât și banii adunați, fie ca preț al cărților, fie ca oferte benevole să se adreseze pînă la 1 Septemvrie 1899 subscrisului președinte al senatului școlastic din M-Gheja: (*Maros-Gezse*, posta: Maros-Ludas).

George Simu m. p.,
preș. senatului școlastic

Răvașul școlii.

Răsplata muncii. În *Monitorul oficial* din Vineria trecută au apărut decretul regale prin care se conferă medalia *Răsplata muncii pentru învățământul primar*, clasa I:

d-lui **Titu Maioreșcu**, profesor universitar, fost ministru al instrucțiunii publice.

d-lui **Virgil C. Arion**, profesor la seminarul central din București, fost secretar general al ministerului instrucțiunii publice.

d-lui **V. A. Urechia**, profesor universitar, fost ministru al instrucțiunii publice; și

d-lui **Stefan Mihăilescu**, fost inspector general al învățământului primar și normal-primar.

Învățătorul Ioan Oegar, dela școala română gr-cat. din Cehul-Șimleului, e grozav lăudat în foaia »Silagy-Somlyó« pentru rezultatul dobândit în propunerea limbii maghiare. Spune foaia numită, că între cei 50—60 elevi ai școlii nici unul nu e, care să nu cetească și vorbească fluent ungurește etc., ear' meritul acestui strălucit rezultat e al învățătorului cu *sentimente patriotice* Oegar János. Dar' din celelalte obiecte de învățământ încă poate arăta rezultat așa frumos dl învățător?

Concursuri învățătoresci. Cu termenul de 1 Iulie st. n. sunt eserise concursuri pentru următoarele posturi învățătoresci din arhidieceza gr-cat. de Alba-Iulia: *Seliște* (protop. Turda); *Chendrea*, *Tihău*, *Galgău*, *Fizeși* (toate în protopopiatul Dergei); *Veseuș* în protop. Bia și *Săcel* în protopopiatul Indolului.

CRONICĂ.

Societatea pentru fond de teatru își va ține adunarea generală în *Seliște la 18, 19 și 20 Iulie st. v.* Comitetul aranjator al festivităților s'a constituit astfel: Dumitru Banciu, președinte, Dumitru Mosora, secretar, Iordachie P. Roșca, Dumitru Lăpădat, Ioan Chirca, Il. Comșa, Ioan Banciu, D. Vulcu, Const. Herța, Ioan Steflea, Nic. Hențiu, Oprea Borcea, Ioan Țintea, Ioan Popa, Nic. Roman, Iuliu Crișan, Constantin Cristiu și Nicolau Munteanu, membri în comitet.

Sfințirea bisericii gr-cat., nou edificată în *Teocul-de-sus* (diecesa Gherlei) se va săvârși în 25 Iunie st. n. a. c. După săvârșirea actului solemn va urma prânz comun, apoi petrecere cu joc în favorul nou edificatei biserici. Pentru cei-ce vor lua parte la prânz (afară de persoanele oficiale), prețul intrării e de persoană: 60 cr., la petrecerea cu joc prețul intrării e de persoană: 80 cr., în familie: 60 cr. Pentru călătorii cu calea ferată este stațiune de suire și de coborâre în Dej și Nagy-Iklod.

Un nou agent și spion. Un ziarist jidano-român, cu numele **Bucovineanu**, e încredințat de guvernul din Pesta cu toate afacerile taimoasei secții a lui Jeszenszky.

El va ave să călătorească printre noi și prin România, să facă cunoștință cu oamenii de influență, și să-i descoasă, cu numele seu românesc.

Așa se vede că și în viitor tot Românii vor fi aceia, cari mai mult se vor învrednici de înalta atenție a poliției secrete. — Cei-ce vor veni în atingere cu acest periclitat, să știe cu cine au de a face.

„Rușine să le fie“. În luna trecută am primit o scrisoare din *Bucerdea-vinoasă*, în care ni-se arătau neînțelegeri triste între Românii gr-orientali și gr-catolici de acolo. Noi scrisoarea n'am

publicat-o, dar' în posta redacției din nr. 20 am osândit pe cei cari au provocat certele și le-am zis: *rușine să le fie*. Susținând, că rușine să le fie și să fie de batjocura lumii aceia, cari provoacă certe și neînțelegeri între frați, fie gr-catolici, fie gr-orientali, dăm scrisoarea ce o primim în afacerea aceasta din *Bucerdea-vinoasă*.

Eată ce ni-se scrie:

Noi gr-orientalii ne-am înțeles cu confrății noștri gr-catolici, ca tinerii noștri la olaltă (gr-or. și gr-cat.), să dea mai multe producțiuni în școala noastră, cu scop să înființăm o bibliotecă școlară, procurând cărți pentru școlarii săraci și pentru popor. S'au și dat două producțiuni, s'au cumpărat cărți și s'au împărțit între școlarii săraci gr-or. și gr-cat. fără deosebire.

Dar' când a fost să se dea a treia producțiune, — confratele părinte gr-cat. Aureliu Giurca nu s'a învoit a se mai face producțiuni pentru scopul amintit mai sus; și după-cum am înțeles, a oprit atât pe tinerii producători, cât și pe credincioșii sei gr-cat. a lua parte la a 3-a producțiune cu gr-or.

Deci dară »Comitetul gr-oriental« nu poartă nici o vină, căci a fost și este statornic pe înțelesul avut, cu scopul propus și astfel nu e vrednic (? Red. »F. Pop.«) de timbrarea: »fie-le rușine!«

Dar' după a mea părere nici chiar părintele A. Giurca, care a comis acea sminteală grăbită, pe care după aceea 'și-a recunoscut-o, nu trebuia să se timbreze (? Red. »F. Pop.«) în public cu astfel de cuvinte.

Cum am trăit până acum cu iubire împrumutată, în bună înțelegere și armonie frățească, vă încredințez că și pe viitor ear' așa vom trăi unii cu alții, dacă vor vrea și unii și alții să-mi considere și sfaturile mele: că adecă să ne avem bine, barem noi între noi, frații de un sânge, să nu facem bucurie străinilor, cu certe și împărecheri uricioase, ci să trăim în bună înțelegere și armonie adevărată.

Teodor Pop,
paroch gr-or.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ va aranja Duminecă, la 6/18 Iunie 1899 (ziua sfintelor Rosalii), în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus« *concert împreună cu teatru și joc*, sub conducerea dlui Candid Popa, învățător la școala de aplicație a seminarului »Andreian«. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului expoziției industriale, ce se va aranja în toamna anului curent. Începutul la orele 7^{1/2}, seara. Prețul de intrare: de familie (ă 3 persoane) 1 fl. 80 cr., pentru domni 1 fl. (membrii Reuniunii 80 cr.), pentru dame 60 cr. Suprasolviri benevole să primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — seara la cassă.

Programa: I. Concert. »În natură«, cor bărbătesc de I. Costescu. a) »Primăvara«, cor de dame de G. Mugur; b) »Hora ostașilor«, cor de dame de T. Georgescu. »Așa 'mi-e scris«, de I. Paschill; solo tenor, executat de dl Nic. Ișan. »Musicianții dela Praga«, cor bărb. de Th. Krause. »M'aș mărita«, cor mixt de T. Popovici. »Sună buciumul«, cor bărb. de I. Simionescu.

II. Teatru: »*Idil la țară*«, comedie într'un act de Juin și Flerx, localizată de Maria Baiulescu. Persoanele: Zamfir Berbec, mare proprietar, dl George Poponea; Smaranda, soția lui, d-na Elisabeta Ciotea; Vasiliche Coteș, neguțetor, dl Nicolau Ișan; Tinca, soția lui, d-na Elena Roșca; Dăncescu, vărul dlui Berbec, dl Ioan Imberuș; Mărioara, orfană, sub tutela domnului Dăncescu, d-șoara Paraschiya Rempold; Costică Roșian, dl Nicolau Stroilă; Petrea, servitor, dl Ioan Părău. Un împărțitor de scrisori, ». Scena se petrece la moșia dlui Berbec, aproape de capitală. După producție vor urma jocurile naționale »Călușorul« și »Bătuta«.

Maialul Reuniunii pompierilor din com. Bungard s'a aminat pe 18 Iunie (ziua de Rosalii) a. c. st. n. Se va ține în pădurea comunală, la cas de timp ploios în frumoasa grădină a preotului lutheran.

Plecarea din comună va fi la 1 oră p. m. în corpore.

Prețul de intrare: de persoană 10 cr., de familie 20 cr., cu scopul de a forma un fond — fondul pompierilor din Bungard.

Maial în Alba-Iulia. Luni, în 19 l. c., a doua zi de Rosalii se va ține maialul elevilor dela ambele școli române din Alba-Iulia, în »Grădina Popilor«. Prețul de intrare: de persoană 40 cr., de familie ă 3 persoane 1 fl. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen.

Manevre la Turda. Batalioanele brigadei de honvezi nr. 75, conform hotărârilor de până acum, vor fi concentrate pe 4 Iulie în Turda la manevre. Vor merge la Turda: din Cluj batalionul 1 și 3, din Aiud batalionul 2 și din Dej batalionul 4 al regimentului 21; din Tirgul-Murșului batalionul 1 și 3, ear' din Bistrița batalionul 2 al reg. 22. Manevrelor vor dura din 4 până în 20 Iulie sub conducerea comandantului de brigadă Pap Béla.

Foc. Marți, în 6 Iunie c. la amiază a izbucnit foc în șura economului din Veștem Simion Muntean, mistuind în 1/2 de oră 6 șuri de lemn acoperite cu paie. Patru au fost asigurate. Printre șurile aprinse au rămas nevătămate de foc două șuri de peatră, acoperite cu țigle. Pompierii de aici și din Mohu au stins focul până la 3 ore d. a. Causa focului se susține a fi provenit din jucarea copiilor cu chibrite.

Pentru biserică. Din *Archita* ni-se scrie: În comuna noastră s'a făcut în biserică română gr-or. un fruntar de dl *Nicolae Fleșer* din comuna Saschiz. Fruntarul s'a plătit de cătră femeii așa, că femeile din comună 'și-au făcut o societate (însoțire) și în tot anul din când în când, au depus fiecare câte 10 cruceri, până-când au adunat o sumă de 400 florini, și astfel s'a plătit fruntarul, un fruntar frumos. Tot dl Fleșer a făcut înaintea fruntarului două sfeșnice fiecare pentru trei luminări. Prețul lor este 20 florini. Dl Fleșer le-a dat în cinste bisericii. Fie sănătos ca să mai poată cinsti la biserică.

— Primarul (judele) comunei noastre *Ilova*, *Petru Mura* cu ocaziunea sărbătorii Înălțarea Domnului, a adunat dela credincioși modesta sumă de 15 fl., cu scopul de a repara zidul dimprejurul bisericii. Deu D-zeu, ca această faptă bună să afe răsunet și în inimile altor colegi de-ai sei.

Abonent nr. 1128.

— Curatorul bisericesc gr-catolic din *Pintic* — tractul Fărăgăului — și pe această cale se simte îndemnat a aduce mulțumita sa ferbinte, în numele poporului român gr-cat. bravului țeran român *Logigan Andreiu*, pentru multele sale merite pe terenul bisericesc și școlastic și care prin pietatea și dărnicia sa și acum a împodobit sf. noastră biserică cumpărând un frumos lustru de bronz cu 6 lumini în preț de 38 fl. Pentru această faptă creștinească și generoasă D-zeu să-l dăruiască cu deplină sănătate și putere și să-i răsplătească din tésaurii sei înzecit!

Curatorul bisericesc.

— Cu prilejul sărbătorilor Sf. Paști s'au făcut bisericii noastre următoarele daruri: *Ioan Raita* primar și cu soția sa Maria au dăruit 2 strane în valoare de 50 fl. v. a.; *Ioan Raita*, și soția sa Irina un rind de vestminte proești în

preț de 45 fl. v. a.; văduva *Sava Mărginean* un rînd de vestminte în preț de 35 fl. v. a.; *Ioan Murășan* și *Maria* o cădelniță în preț de 10 fl. v. a. Primească deci onorații dăruitori și pe această cale expresiunea mulțumitei noastre cele mai sincere.

Din ședința extraordinară a comitetului parochial gr.-or. din Galați, ținută la 18/30 Maiu 1899.

Ioan Raita m. p., *Ioan Cotuța* m. p.,
președinte. notar.

— Economul *Mihail Hășegan* cu soția și soacra, respective mama, din Veștem, a dăruit pe seama bisericii 50 fl., ca să fie pomeniți la sf. liturgie până vor fi în viață.

Dare de seamă. Subscrisul în numele școlărilor dela școala română din Lipova, am onoare pe cale publică a înainta darea de seamă despre venitul intrat la reprezentațiunea teatrală predata cu școlării, anume: Întrate 105 fl. 5 cr., eșite 56 fl. 30 cr., venitul curat 48 fl. 75 cr. Din acest venit 40 fl. v. a. s'au depus societății pentru ajutorarea școlărilor săraci »Maica bună« la institutul de credit și economii »Lipovana« nrul 528 în 5 Maiu 1899, ear' 8 fl. 75 cr. s'au împărțit școlărilor cari au predat reprezentațiunea.

Suprasolviri au intrat dela domnii: Voicu Hamsea, protopop, C. Daiovi, I. Sărb sen., câte 1 fl.; Emil Doje 1 fl. 10 cr.; P. Giuchici 1 fl.; Iuliu Popi, Nica Mircu, câte 75. cr.; Demetrie Sabo 60 cr.; Ioan Cimponer, N. Bradean, I. Sărb, Dr. A. Halic, părintele Tomescu, Siștaroveți, I. Căcinea, Dr. Marienescu, I. Nedelcu, I. Clipici, R. Dămăcuș, Gl. Petrișor, A. Raita, C. Isfan, Stefan Hodăgin, I. Mona, V. Spora, câte 50.; Tr. Matei, Vasilie Ghilescu, I. Toma, câte 25 cr.

Primească toți, cari ne-au onorat, sincerile mulțumiri.

În numele școlărilor:

I. Puțici, învățător.

În comuna Cugir fiind lipsă de un măiestru rotar, ar fi de dorit să se stabilească acolo un Român, căci comuna e românească, e mare, și astfel traiul îi va fi asigurat.

În interesul fetelor sęcuențe secretarul camerei comerciale din *Tîrgul-Murășului* a publicat o broșură în care face apel la diferitele reuniuni ale femeilor maghiare, ca să organizeze un *birou intermediar* cu ajutorul căruia fetele sęcuențe să găsească aplicare de serviciu aici în patrie și să nu fie constrînse a trece în România, unde — se românisează.

Orcan în Spania. Se telegrafează din *Madrid*, că Vineri și Sămbătă a bătuit un grozav orcan împreună cu grindină, în urma căruia mulți, înși au fost răniți de bucățile de ghiață, ear' unul a fost omorît chiar. În comunele San-Pedro și Latarece din provincia Valladolid orcanul a dărîmat 150 case, de sub ruinele cărora au fost scoase până acum 10 cadavre de om.

Expoziția păcii în Haga. Pictorul holandez *Ten Kate* a făcut zece tablouri ce simbolizează ideea păcii, și le-a expus în Haga. Primul tablou e portretul reginei *Wilhelmina*, cu inscripția: *regina păcii*, care ține mult la faptul, că în capitala țerei sale sînt adunați la sfat reprezentanții națiunilor. Cel mai interesant e tabloul cu inscripția: *Lupta în contra războiului*: moartea trece peste câmpul de războiu, unde decurge luptă crâncenă, ear' în față stau toți aceia, cari de zece ani deja luptă spre a micșora suferințele războiului, și îngrijesc și iau sub scut pe nenorociții răniți. Între ei se vede și figura lui Iisus, care arată trist spre grupa răniților, că eată! astfel respectă omenimea porunca lui despre iubirea de aproapei.

Expoziția e cercetată de public foarte numeros.

† **Eugenia D. Brătianu,** văduva marelui patriot **Dumitru Brătianu,** Joia trecută a încetat din viață la **Tușnad.**

Pentru un siminic. Elevii clasei a VI-a dela gimnasiul rom.-cat. din Brașov, zilele trecute au făcut excursiune pe muntele Cristianului. Când se se reîntoarce acasă însă, băiatul preotului Măierușan din Măgheruș nu era nicăiri, l-au căutat în toate părțile, dar' nu l-au aflat. În credința, că va fi plecat înainte spre casă, elevii sub conducerea profesorului au plecat și ei, Măierușan însă nu era nici acasă. Luni dimineața a plecat o ceată de oameni să-l caute, dar' i-au aflat numai pălăria și plosca. Abia Mercuri a fost aflat în fundul văii, cu capul spart, julit pe trup și istovit de foame și de sete. Dându-i-se de beut, băiatul a prins puteri și a spus, că plecând să culeagă siminic a alunecat și din virful muntelui s'a prăbușit în vale. Când și-a venit în ori, era țepăn; auzia clopoțelele turmei ce păștea pe munte, auzia chiar și strigătele după el, dar' nu putea nici să răspundă, nici să se miște din loc. Acum se află sub îngrijire medicală.

Nu le trebuie! Conte *Kreith Béla* săptămânile trecute făcuse primăriei din Budapesta ofertul, ca orașul să cumpere mobilele rămase după *Kossuth Lajos* și să le păstreze ca relicuii pioase; anume o masă, un divan și două foteluri, pentru cari contele cerea 1950 fl. Magistratul orașenesc însă a respins ofertul.

Băiat cu trei picioare. Femeia *Ana Tremba* din Crigh (comitatul Zips) a dat naștere unui băiat cu trei picioare. După două săptămâni băiatul a murit.

Cerșitoarea. Baba de 60 ani *Regina Polacsek* din Budapesta, luată la răspundere la poliția departamentului al VII-lea pentru cerșitorie, a răspuns, că e constrînșă a cere mila trecătorilor, căci altcum, bătrână și neputincioasă fiind și neputînd lucra să câștige câte ceva, ar perî de foame. La căutare s'a aflat, că *sărmana* babă avea la sine, cusut în cuptușeala hainelor un libel despre 1080 fl. depuși la bancă și 75 fl. bani gata. Pentru cerșitorie a rămas închisă biata babă.

Familie spornică. Nevasta lucrătorului morar *Stefan Molnár* din Budapesta, săptămîna trecută a născut *trei gemeni.* Cu acestia bietul Molnár are acum *zece copii.* Cele dintîiu trei fete încă sînt gemene.

Sărbătoarea Brașovului. Duminecă, în 6/18 Iunie se va face cu mare solemnitate sfințirea nou edificatei biserici gr.-or. române din Brașov-cetate. La actul sfințirii va pontifica însuși Înalt-preasânția Sa dl. arhiepiscop și metropolit *Ioan Meșianu,* care însoțit de Preacuvioșia Sa dl. vicar arhimandrit *Dr. Ilarion Pușcariu,* de directorul seminarial *Dr. Remus Roșca* și de secretarul consistorial *Dr. Elie Cristea,* va pleca la Brașov în 5/17 Iunie dimineața.

Limba română admisă! Două doamne se plîng în *Sieb. D. Tageblatt,* că șeful de gară dela *Oena* n'a voit să le dea bilete pentru Sibiu, din motivul, că le-au cerut *nemfește.* Șeful pretindea să le ceară *ungurește* sau — **românește!** Măi, ce cinste pentru limba noastră!

Un foc uriaș a nimicit în săptămîna trecută comuna *Libetbánya* (comitatul Zólyom). Focul a erupt dela casa căpitanului de poliție *Kmetz,* de unde s'a întins asupra întregii comune. A ars chiar și biserica, din care numai

sfânta eucharistie a putut fi mîntuită de foc. Turnul bisericii ardea ca o faclă în vîzduh, ear' clopotele rînd pe rînd se prăbușeau din turn făcînd sgomot înfiorător. Pe când au sosit în ajutor pompierii din împrejurime și pe când a succes cu mare greu localizarea focului, arseseră deja peste patruzeci case cu toate apartinențele lor, între cari și casa parochială.

Daruri pentru „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. Ne implinim plăcuta datorință a exprima sincerile mulțumite ale »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«: Stim. d-ne *Margareta Moldovan* pentru 3 exemplare din novela »*Tainele vieții*«, din cari 1 exemplar îl păstrăm pentru bibliotecă, ear' 2, conform dorinței donatoarei, le vom dăru pentru cei mai zeloși membri ai Reuniunii noastre din părțile Turzei; dlui *Dr. Iosif Blaga,* prof. în Brașov, pentru opul »*Teoria dramei*«; dlui *Nicolae Stroilă,* culegător-tipograf, pentru suma de 1 fl. 50 cr., dăruit *fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu,* pentru sine, pentru sora sa *Paraschiva* și fratele seu *Petru* în amintirea răposatului lor tată *Petru Stroilă,* fost econom în Tălmăcel (starea acestui fond cu această sumă și cu 1 fl. 40 cr., ridicați din *lădița* pentru crucerii văduvelor etc., e de 107 fl. 40 cr.), și în fine onorabilelor direcțiuni ale institutului de credit și economii »*Oraviciană*« din Oravița-montană pentru suma de 5 fl., »*Mielul*« din Poiana de 10 fl., »*Fortuna*« din Rodna-veche de 3 fl. și »*Racoșana*« din Șeica-mare de 5 fl. — ajutor la aranjarea unei expoziții industriale.

Fie ca exemplul dat de acești marimimoși spriginitori ai Reuniunii să fie urmat de cât mai mulți.

Sibiu, 8 Iunie n. 1899.

Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«.

V. Tordășianu, **George Poponea,**
președinte. notar.

„Reuniunea română de cântări“ din *Șomeuta-mare* aranjează la 25 Iunie 1899 petrecere de vară împreună cu concert. Prețul de intrare 1 coroană pentru persoană. Venitul curat e destinat corului și fondului Reuniunii. Începutul la 2 ore d. a., ear' concertul la 8 ore seara. Programul concertului: 1. »Deșteaptă-te Române«, exec. de corul plugărilor în duet pe violină, apoi cântat în quartet bărb. 2. »Măi muiere«, quartet bărb. de I. Vidu. 3. »Romana«, exec. pe violină de coriști. 4. »Post-ai lele«, quartet de T. Popovicu. 5. »Frunzuliță...« și »Sărba«, exec. pe violină de coriști. 6. »Foaie verde de trifoiu«, quartet de T. Popovicu. 7. »Cântecul marinarilor«, duet pe violină, apoi cântat în quartet de coriști. 8. »Știi tu«, duet pe violină și »Șomeuteana«. 9. »Cât e țeara românească«, quartet bărb. 10. »Chiorana«, cor bărb. de **. 11. »Marșul lui Mihaiu-Viteazul«, exec. de coriști pe violină. La dorința publicului, în pausă se vor juca de coriști »Călușerul«, »Bătuta«, »Hora« și »Romanul«.

POSTA REDACȚIEI

Dobr. Salutare. Primitim ceea-ce promiți. Nu vii acasă pe vară?

I. P., soldat. Poesiile nu lovesc măsura; nu se pot publica. Adună mai bine poesii populare.

Vechiu abon. în Samsud. Înainte de a publica scrisoarea, voim să știm numele d-tale: împărtășește-ni-l.

I. Ig. în Igh. Tulumbe de stropit ville se află la bolta Carol F. Jikeeli în Sibiu. Cetește cele publicate în nr. 21 la partea economică și pe pagina din urmă inseratul și vei vedea deslușirile de lipsă. — Din poesii vom publica.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltos.**

Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Calindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
			răs.	ap.
	Duminica Rosaliilor.			
Dum.	6 (+) Pogor. S. Duh	18 Gervasiu	4 4	7 56
Luni	7 (+) Muc. Teodot	19 Iuliana	4 3	7 57
Mărti	8 Muc. Teodor Strat.	20 Laura	4 3	7 57
Merc.	9 Chiril Alexandr.	21 Aloisiu	4 3	7 57
Joi	10 S. M. Timoteiu	22 Paulin	4 3	7 57
Vineri	11 S. A. A. Bart. și Varn.	23 Edeltrud	4 3	7 57
Sâmb.	12 C. P. Onufrie c. m.	24 Ioan Botez	4 3	7 57

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu
pune în vânzare [31] 1—12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publical meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

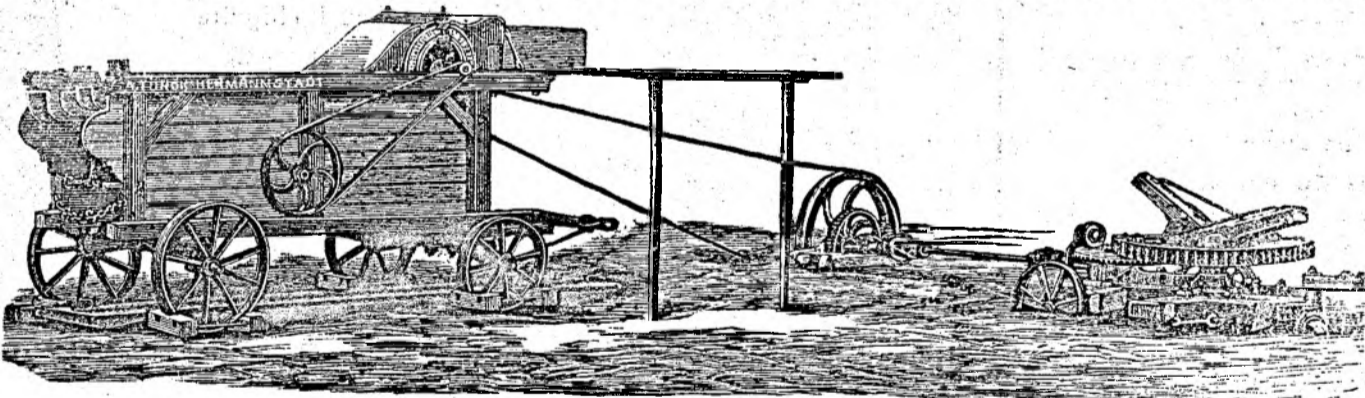
Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcli-mare Nr. 8.

[8] 11—

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole SIBIU fabrică de mașini agricole
recomandă pentru sezonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem Backer și Clayton.

Scripețe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabricii de motoare de gaz

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii motorului 3—3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sunt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto“.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.

[12] 5—24

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitelui și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) . . . . . fl. 1.50.

„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 . . . . . fl. 1.25.

La comanda, care sînt a se adresa „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzînd rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatese sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

celi 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adînc simțit în literatura stîmpăritului. Broșura este scrisă pe un frunteaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

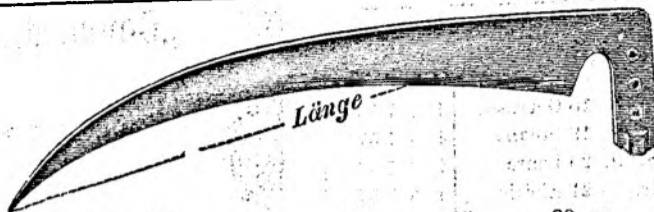
Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Marca

CFJ

Garanță pentru fiecare bucată.

Marca

CFJ

Garanță pentru fiecare bucată.

Lungime de: 75 80 85 90 cm.
1 bucată fl. —.80 —.80 1.— 1.—

Fiecare coasă cumpărată dela mine pe lângă garanță — dacă nu corespunde nu e bună întru toate) se primește înapoi, sau se schimbă cu alta, chiar și atunci când coasa a fost deja bătută și întrebuințată

Când se cumpără 10 coase deodată una se dă de cinstă pe deasupra. În un pachet de 5 chgr. se pot așeza după lungime 6 8 coase, pentru care ca porto, timbru de fracht și proviziune de rambursă (cheltuelile la postă) se plătește numai 27 cr. — pentru depărtare de zona primă și 42 cr. pentru cât de mari depărtări în toate celelalte zone.

În vreme de 10 ani eu mi-am câștigat cu coasele mele tot mai mulți clienți (cumpărători) așa că în toate părțile tot eu trimit (liferez) coase și chiar și anul acesta mulți agricultori și-au cumpărat coase dela mine.

28 5—5

Cute (peatră) pentru coasă:

Cute roșie chimică . . . . . fl. —.08
Cute din peatră naturală neagră-vineție . . . . . fl. —.12
Cute din marmură de Bavaria . . . . . fl. —.25
Cute rastrată din peatră fină de Bergamos cu marca C F J . . . . . fl. —.40

1

2

3

4

5

Garanță pentru fiecare bucată.

Fiecare cute care se va împărea prea moale ori prea tare va fi schimbată cu alta — bună.

Ileu de coase forma figurei
1 bucată fl. —.52 —.48 —.45

Ciocan pentru bătut coase forma figurei 4, à 250 300 grami figurei 5, à 350 grami
1 bucată fl. —.45 —.50 —.55

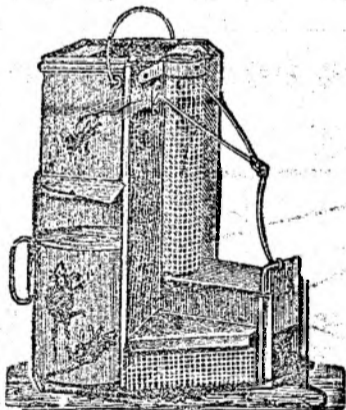
Toporiști (coade) de coase pentru bucate (modelul introdus de Iuliu Teutsch) 1 bucată fl. —.45

Greble de fer pentru coase de secerat, care se pot înșuruba la toporiștile simple ale coaselor . . . . . 1 bucată fl. —.60

Proușcă (pușculiță) pentru Peronospora.

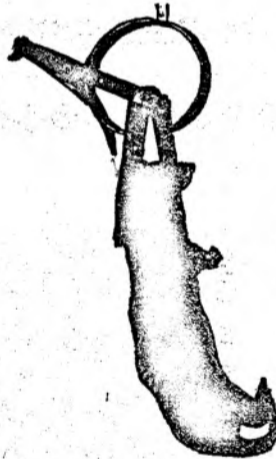
Toate cu sciob de plumb dela fl. 10.— în sus.

Curse (lațuri) de tot soiul pentru animale stricacioase și uricioase.

Recomand cu deosebire cursa de soareci numită a lui Bender, închipuită (desemnată) aici de-a stînga, cu care omul poate să-și curățe casa total de șoareci.

1 bucată 1 fl. 60 cr.

Cataloge ilustrate și liste de prețuri se trimit la cerere, cu deosebire despre: Curse, aparate pentru măsurat și nivelat, instrumente (unelte) pentru măsari și strungari (sculptori), ferăriele trebuincioase la edificii (la uși, ferestri etc.) și altele,

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de romane și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Bine apreciată de întreagă presa noastră.

A apărut!